

Klokkenluider Fouad L.

In mijn werkzame leven was ik onderwijskundig adviseur/onderzoeker in het hoger onderwijs. Op 30 september 2023 las ik de column van Han van der Horst op de opiniEPagina Joop van BNNVARA.¹ Hij had het over de geneeskundestudent Fouad L, die op 28 september een drievoudige moord heeft gepleegd in Rotterdam. Of althans: daar wordt hij van verdacht. Van der Horst had de kranten bestudeerd en hij volgde het journalistieke spoor dat GeenStijl gelegd had naar het Engelstalige 4Chan. Op dat digitale discussieplatform heeft ene “motorAnon” in het weekend van 5/6 augustus 2023 uitlatingen gedaan die misschien licht kunnen werpen op de voorgeschiedenis van het Rotterdamse drama.

Maar in een mum van tijd had Van der Horst zijn conclusie klaar: “motorAnon” is een destructieve gek, hij raaskalt over zijn medische studie, maar niets wijst erop dat hem in werkelijkheid enig onrecht is aangedaan, laat staan dat hij de dupe zou zijn geweest van structurele misstanden. Deze conclusie is voor zoete koek geslikt door de Joop-lezers die op de column reageerden. Maar ik wilde het mijne ervan weten. Dat heeft me nogal wat journalistiek spuurwerk gekost, zes weken lang.

Fouad zegt op 4Chan dat hij een functiebeperking in het autistisch spectrum heeft. Op 5/6 augustus richt hij zich tot zijn lotgenoten: “My dear asperger brothers”. Zijn uitlatingen zijn vervuild door de groepstaal en –cultuur die blijkbaar door deze “brothers” beleden wordt: urban slang, opstandigheid jegens de boze buitenwereld (de “normies”), racisme, vrouwonvriendelijkheid, en wat dies meer zij. Maar ik ben tot de conclusie gekomen dat de *binnenkant* van zijn teksten, indien ontdaan van die onsmakelijke *buitenkant*, een leesbaar en consistent verhaal oplevert.²

Wat daaruit naar voren komt is een aanklacht van een getalenteerde, allochtone student die via het basisartsdiploma wilde doorstromen naar het fundamenteel geneeskundig onderzoek. Vanwege zijn functiebeperking werd hij geconfronteerd met heftig weerwerk van de facultaire autoriteiten. Het ziet er naar uit dat zij aan de vermeende belangen van de Geneeskunst een hogere prioriteit hebben gegeven dan aan de spelregels waaraan ze zich als professionele docenten en examinatoren te houden hebben. Die spelregels zijn gefundeerd op de beginselen van de Nederlandse Rechtsstaat. De *binnenkant* van Fouads verhaal is een aanklacht tegen deze Rechtsstaat: *Ik ben een eerstegeratiestudent van Marokkaanse afkomst; ik heb laten zien dat ik geschikt ben voor het doorlopen van een universitaire studie; maar ik ben behept met een functiebeperking in het autistisch spectrum. Rechtsstaat, ik klaag u aan: hoe bestaat het dat u dit alles zomaar heeft laten gebeuren?*

Zijn aanklacht d.d. 5/6 augustus 2023 kan worden samengevat in drie stellingen:

1. Ik had in mei 2023 alle studiepunten van de driejarige masteropleiding op zak, maar de examencommissie Geneeskunde kwam vervolgens met het bericht dat zij weigert mij het diploma van basisarts uit te reiken.
2. Ik heb een advocaat in de arm genomen om die weigering aan te vechten en deze advocaat heeft mijn studentdossier bij de faculteit Geneeskunde opgevraagd. Die vrijgegeven documenten tonen aan dat het docententeam van het bachelorpracticum Klinische Vaardigheden heeft samengezworen opdat ik (ongeacht mijn tentamenprestaties) nooit en te nimmer voor hun tentamen zou slagen. Daarmee handelden zij in strijd met hun professionele plicht als examinator.
3. Uiteindelijk ben ik toch toegelaten tot de driejarige masteropleiding, maar ook daar werd ik gesaboteerd in mijn studievoortgang. De examencommissie kon geen argumenten vinden om mij uit de opleiding te verwijderen, maar ze zochten (en vonden) spijkers op laag water om me telkens voor zes maanden te schorsen. Per slot van rekening heeft het mij tien jaar gekost om de beide paperclipexamens (bachelor en master) af te ronden: een paar maanden geleden heb ik, te langen leste, de eindstreep van de masteropleiding bereikt.

Dit zijn de stellingen die Fouad geponeerd heeft, maar hij heeft geen bewijs geleverd dat ze op waarheid berusten. Inmiddels is echter gebleken dat hij in elk geval de eerste stelling niet uit zijn duim gezogen heeft. Zie het persbericht dat op 29 september, dus een dag na de drievoudige moord, is uitgebracht door de bestuursvoorzitter van het academisch ziekenhuis te Rotterdam.³ Deze CEO fungeert tevens als Decaan, dus als hoogste baas, van de faculteit Geneeskunde. Hij erkent dat de faculteit in mei geweigerd heeft het diploma uit te reiken omdat Fouad een strafblad had [namelijk een veroordeling tot een taakstraf van 40 uur] en dat Fouad zich “tot op heden” dus nog steeds geen basisarts mocht noemen.

Wat het waarheidsgehalte van zijn tweede stelling betreft, verwijst Fouad naar zijn facultaire studentdossier, dat in mei door zijn advocaat is opgevraagd. En ook de houdbaarheid van de derde stelling kan

gemakkelijk worden gecheckt als men zich namens de Nederlandse Rechtsstaat toegang zou verschaffen tot dat studentdossier (of tot de andere facultaire c.q. universitaire archieven van de Erasmusuniversiteit).

Maar er is ook *circumstantial evidence* waardoor Fouads beweringen ondersteund worden: de hoofdpersoon in zijn verhaal is dr. B, de leider van het bachelorpracticum Klinische Vaardigheden. Hij blijkt de auteur te zijn van een artikel in het artsblad *Medisch Contact* (2017, herdrukt in 2023), waarin betoogd wordt dat mensen met een functiebeperking geweerd moeten worden uit de artsopleiding als hun handicap afbreuk kan doen aan hun latere beroepsuitoefening.⁴

Volgens mij is het dringend gewenst dat de Nederlandse Rechtsstaat (de Onderwijsinspectie? het Openbaar Ministerie?) een onderzoek start naar aanleiding van de gegevens die klokkenluider Fouad heeft aangedragen. Berusten zijn stellingen op waarheid? Zo ja, in hoeverre zijn de facultaire en universitaire autoriteiten in professioneel en juridisch opzicht over de schreef gegaan? En in hoeverre moet dat tot de conclusie leiden dat het morele kompas van de medische faculteiten, wat hun onderwijs- en examenbeleid betreft, ernstig in het ongereede is geraakt?

Dit zijn geen vragen die uitsluitend op het bordje van de procespartijen in “De strafzaak Fouad L” liggen. Want de antwoorden op deze vragen zijn van wezenlijk belang voor alle studenten met een functiebeperking. Wat méér zegt: ze zijn van wezenlijk belang voor iedere student die meent te mogen rekenen op bescherming door de Nederlandse Rechtsstaat. Dat betreft in de eerste plaats hun rechtspositie rond de uitreiking van diploma’s:

Waar blijven we, wij burgers van de Nederlandse Rechtsstaat, wanneer de examencommissie van een driejarige masteropleiding Geneeskunde zich het recht toe-eigent aan een examenkandidaat, vanwege zijn strafblad (een taakstraf van veertig uur), het diploma te ontzeggen, terwijl hij alle benodigde studiepunten op zak heeft?

We zijn geen juristen, maar vanuit ons rechtsgevoel taxeren wij dat de examenlicentie van die faculteit in zo’n geval per direct had moeten worden ingetrokken, tenzij de faculteit kan aantonen dat de betrokken student zijn studiepunten op frauduleuze wijze verkregen heeft.

Wes Holleman

weblog onderwijs 30-11-2023

<https://onderwijsethiek.nl>

¹ <https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/de-daad-van-fouad-l-zegt-niets-over-de-stand-van-het-land> (30/9/2023)

² <https://onderwijsethiek.nl/wp-content/uploads/2023/11/J-accuse-een-aanklacht-tegen-de-rechtsstaat.pdf> (15/11/2023)

³ <https://www.erasmusmc.nl/nl-nl/artikelen/de-dag-na-het-incident> (29/9/2023)

⁴ <https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/arts-willen-woorden-is-niet-genoege> (2/10/2023)